

**Міністерство освіти та науки України
Міністерство культури України
Національна хореографічна спілка України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Кафедра хореографії**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

**ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА І ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

30 квітня – 1 травня

Київ 2019

УДК 378.011.3-051:792.8

Хореографічна культура і освіта : проблеми та перспективи : Зб. матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції , Київ 30 квітня – 1 травня 2019 р. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова , 2019 – 117 с.

Рекомендовано Вченою радою Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова (протокол № 3 від 20 листопада 2019 р.).

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Хореографічна культура і освіта: проблеми та перспективи», проведеної кафедрою хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова за підтримки Національної хореографічної спілки України у рамках Міжнародного конкурсу «Веселкова Терпсихора» 30 квітня – 1 травня 2019 р. До збірника увійшли тези учасників конференції.

Редакційно колегія:

**Федоришин
Василь Ілліч**

Декан Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор

**Вантух Мирослав
Михайлович**

Герой України, Народний артист України, академік Національної академії мистецтв України, професор, завідувач кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, голова Національної хореографічної спілки України

**Козинко
Лілія Леонідівна**

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Білошкурський
Володимир Степанович**

Заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Захарчук
Ольга Євгенівна**

Старший лаборант кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩА ВЛАСТИВІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА

Мельник О. П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

Сучасна ситуація, що склалася в освітній галузі України, зумовлює виникнення нових наукових тенденцій щодо вирішення питань покращення якості професійної підготовки учителів. Однією з таких, що останнім часом набуває велику кількість прибічників у науковому середовищі, є звернення до емоційних ресурсів майбутнього фахівця, а саме формування та розвиток його емоційного інтелекту як невід'ємної професійної риси. Особливого статусу вказана тенденція набуває в мистецькій освіті. Адже професія вчителя мистецтва не обмежується лише передачею знань, а в першу чергу асоціюється із збагаченням емоційної сфери учнів, спонуканням їх до пізнання, розуміння та емоціно-образного осягнення високохудожніх зразків мистецтва.

Викладання уроків мистецтва в загальноосвітній школі вимагає від вчителя великої емоційної віддачі. Вести учнів за собою в неосяжний мистецький світ і запалювати дитячі серця любов'ю до нього підвладно лише вчителю, який поєднує в собі здатність до ефективного спілкування з учнями за рахунок розуміння їх емоцій та вміння підлаштовуватися під їхній емоційний стан. Зазначене є основою розвиненого емоційного інтелекту (EQ) вчителя мистецтва.

Варто відмітити, що термін *emotionalintelligence* на сьогоднішній день в науці не має чіткого визначення. Звертаючись до історії його виникнення, слід вказати, що першим позначення EQ (emotionalquotient) ввів у 1985 році Рувен Бар-Он, відмітивши ним коефіцієнт емоційності (за аналогією з IQ – коефіцієнтом інтелекту). Власне поняття «емоційний інтелект» було введено в 90 році ХХ століття Джоном Мейером і Пітером Селовейєм, під яким вони розуміли здатність людини тлумачити власні емоції й емоції оточуючих з метою використання отриманої інформації задля реалізації власних цілей. Також даним терміном вони позначали особливий комплекс психічних властивостей людини, до яких належали здатність розбиратися у власних почуттях, емпатія, вміння регулювати власні емоції тощо.

Серед інших науковців, хто активно займався дослідженням і розробкою проблеми емоційного інтелекту були Г. Деніел, К. Кеннон, Н. Енкельманн, Л. Морріс, Е. Оріоль, Д. Карузо, Д. Голман, Г. Бхарвані, С. Стайн, М. Манойлова, А. Савенков та інші. Серед українських дослідників варто

виділити праці І. Аршави, О. Власової, С. Дерев'янка, Н. Ковриги, Е. Носенко та інших.

Узагальнюючи доробок дослідників даної проблеми, можна дійти висновку, що емоційний інтелект – це феномен, що об'єднує в собі вміння розрізняти та розуміти емоції оточуючих, керувати власним емоційним станом та емоціями партнерів по спілкуванню. Зокрема, Х. Вайсбах, У. Дакс розглядають емоційний інтелект як вміння «інтелектуально» управляти власним емоційним життям. На їхню думку, це вміння сприяє особистому та професійному успіху людини.

Під даним феноменом Д. Гоулмен розуміє такі здібності, як самомотивація та стійкість до розчарувань, контроль над емоціональними спалахами та вміння відмовитися від задоволень, регулювання настрою та вміння не давати переживанням заглушити здатність думати, співпереживати і сподіватися [3].

Г. Гарскова вважає, що це здатність розуміти ставлення особистості, репрезентоване в емоціях, та керувати емоційною сферою на основі інтелектуального аналізу та синтезу [2].

У психологічній літературі багатьма авторами висвітлюються питання щодо вивчення окремих професійно значущих особистісних якостей та здібностей, які входять в структуру емоційного інтелекту вчителя. Так, Ф. Гोनоболін виділяв наступні професійно значущі здібності вчителя: здатність розуміти учня, педагогічний такт, здатність до творчої роботи, здатність швидко реагувати на педагогічні ситуації та ін. Втім Д. Райнс вважав значущими такі характеристики як доброзичливе відношення до учнів, орієнтація на дітей в навчанні, вербальне розуміння, емоційна стабільність, інтерес до контактів, відповідальність і діловитість [1].

Досліджуючи дану проблему, І. Сітдікова зазначає, що емоційний інтелект виступає системоутворюючим фактором продуктивності педагогічної діяльності, що опосередковує придбання професійних знань, умінь, а також стимулює особистісний розвиток вчителя та його учнів [5].

На думку М. Манойлової, структура емоційного інтелекту охоплює два аспекти – внутрішньоособистісний та міжособистісний. Перший з них утворюють такі компоненти як усвідомлення своїх почуттів, самооцінка, впевненість у собі, відповідальність, терпимість, самоконтроль, активність, гнучкість, зацікавленість, відкритість новому досвіду, мотивація досягнення, оптимізм тощо. Інший містить такі компоненти як комунікабельність, альтруїзм, відкритість, емпатія, здатність враховувати та розвивати інтереси іншої людини, повага, здатність адекватно оцінювати і прогнозувати міжособистісні відносини, вміння працювати в команді [4]. За переконанням науковця, акмеологічний розвиток основних складових емоційного інтелекту – емпатичного розуміння та співпереживання, комунікативної толерантності в педагогічному спілкуванні, адекватної професійної й особистісної самооцінки, високого реалістичного

рівня домагань – є фундаментальною умовою професійного зростання фахівців, що працюють з людьми, зокрема педагогів [6].

Слушною є думка В. Алексеевої та Н. Ломоносої про те, що з поняттям емоційного інтелекту тісно пов'язане уявлення про «емоційну грамотність» педагога. Науковці зазначають, що оволодіння вміннями емоційної компетентності наразі є особливо актуальним для підвищення його емоційної культури в цілому. Неможливо не погодитися із думкою авторів про те, що педагогу надзвичайно важливо вміти управляти своїми емоціями, а так само створювати позитивний емоційний фон в дитячому колективі протягом усього робочого дня [1].

Підсумовуючи, варто відмітити, що лише вчитель мистецтва з високим рівнем розвитку емоційного інтелекту має здібності до розуміння власних емоцій, почуттів та емоцій учнів, що зумовлює високу ефективність професійної діяльності. І саме звернення до проблеми емоційного інтелекту дозволяє використовувати новий ресурс, який є у кожного майбутнього фахівця, для подальшого саморозвитку як в особистісному, так і професійному плані.

Література:

1. Алексеева В.С., Ломоносова Н.В Эмоциональный интеллект педагога / [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ext.spb.ru/2011-03-29-09-03-14/76-psychological/6514-2014-11-23-12-47-33.html>
2. Гарскова Г.Г. Введение понятия «эмоциональный интеллект» в психологическую теорию / Г.Г. Гарскова // Тезисы науч.-практ. конф. «Ананьевские чтения». – СПб . : Изд-во СПб. ун-та, 1999. – С. 26.
3. Гоулман Д. Эмоційний інтелект / Дэниел Гоулман, пер. с англ. А. П. Исаевой. – М: Аст: Аст Москва; Владимир: ВКТ, 2009. – 478 с.
4. Манойлова М. А. Акмеологическое развитие эмоционального интеллекта учителей и учащихся / М. А. Манойлова. – Псков: ПГПИ, 2004. - 140 с.
5. Ситдикова И. Эмоциональный интеллект педагога как показатель профессионального мастерства / [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://refdb.ru/look/2955327.html>
6. Сулейменова А. Эмоциональный интеллект как фактор успешности педагога / [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://teacher.ozin-ozit-tanu.kz/article/show/id/116>